

SONDIRANJE V JAMI BRLOVKI

FRANCE LEBEN

Ob priliki sondiranja v jamah v okolici Orehka pri Postojni je arheološka ekipa Sekcije za arheologijo SAZU v juliju 1956 izvedla tudi poizkusna izkopavanja v Brlovki ali Brlovi jami. Jama leži na vrhu grebena, ki loči Orehovsko od Sajevškega polja nekako v višini 650 metrov nad morjem. Dohod do nje je po cesti, ki veže Hruševje z Orehkom. Od vodnega zbiralnika za Postojno je oddaljena še okoli 20 minut hoda.

Vhod v jamo je podorna odprtina, ki meri v premeru približno 15 metrov. Jamo obdajajo s treh strani navpične stene in le na severni strani je možen dostop, ker je tam teren nekoliko položnejši. Vendar je tudi tu potrebna vrv ali lestvica zaradi trimetrskega skoka. Dno jame pokriva veliko podorno kamenje, pod vhodom pa je tudi velik nasipni stožec, podornega materiala. Jama se v notranjosti precej razširi, v severovzhodni smeri pa strmo pada in se nadaljuje z rovom, ki pa še ni raziskan.

Po pripovedovanju domačinov so v jami že bila razna, verjetno divja izkopavanja. To se more opaziti tudi v nasipnem stožcu. Žal pa za dela v jami nimamo nobenih poročil. V znanstveni literaturi jo omenja tudi K. Moser kot jamo s predzgodovinskimi ostanki.¹

Namen sedanjega dela je bil, da bi v jami s sondami ugotovili vsaj profile zemeljskih plasti. Žal so pa vsa tla pokrita z velikim podornim kamenjem, ki bi ga bilo potrebno prej razstreliti. Možnosti za to pa pri sedanjih delih ni bilo. Zato so se dela omejila le na manjše sonde med kamenjem. Profil pod veliko podorno skalo ob vznožju nasipnega stožca nam je pokazal črnosivo humozno, pod njo pa sivorjavo peščeno plast. V obeh plasteh so ležale različne kosti velikih živali, verjetno kakšnega goveda. Nekoliko globlje pod skalo je bilo najdenih tudi troje šil, izdelanih iz živalskih kosti. Nadaljnja dela so morala biti prekinjena, ker bi bilo treba skalo najprej odstraniti oziroma razstreliti.

Sl. 1. Ploščato šilo iz živalske kosti: dolž. 13,1, šir. 2,4, deb. 9,9 cm, je grobo izdelano. Zunanja površina je hrapava, notranja pa nekoliko bolj gladka. Konica je slabo izdelana; glajena je le na notranji strani in ob desnem robu. Spodnji del šila je odbit.

Sl. 2. Šilo iz živalske kosti: dolž. 11,2, premer 1,0 cm. Zunanja stran je dobro zglijena. Konica je precej dolga in tanka, vrh je pa odbit. Spodnja stran šila se končuje v sklepno glavico.

¹ Der Karst und seine Höhlen, Triest 1899, 41; Moser poroča, da je v imenovani jami našel deset človeških lobanj, katere je klasificiral kot gradivo iz časa turških vojn. Razen ostankov razne favne pa drugega materiala ne omenja.

Sl. 3. Šilo izdelano iz živalske kosti: dolž. 18,5, šir. 1,9, deb. 0,8 cm. Šilo še ni dokončno izdelano, videti pa je, da je bilo v rabi. Konica je zelo tanka in glajena, na koncu pa je odebelitev v obliki majhne glavice. Spodnji del šila pa tvori kostni sklep.

Slučajne najdbe v Brlovki pričajo, da je predzgodovinski človek jamo obiskoval, če ni v njej mogoče tudi prebival. Šila, ki so bila najdena skupno z živalskimi kostmi, kažejo po svoji obliki in obdelavi na neolitično dobo.

RIASSUNTO

Scandaglio nella grotta Brlovka

Nel 1956 la Sezione archeologica dell'Accademia Slovena di scienze ed arti eseguì tasi archeologici nella grotta Brlovka menzionata già da Moser. Per ragioni tecniche i lavori doverono essere sospesi. Sotto una roccia si furono trovare tre lesine d'osso preistoriche.

